

OBY ROK SZKOLNY BYŁ POMYŚLNY I SZCZĘŚLIWY

KURIER Wileński

SOBOTA, 31 SIERPNI 1991 R.
nr 170 (11656)

W nawiązywaniu stosunków międzypaństwowych prym dżerży Swecja

WILNO. 29 sierpnia przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Wytautas Landsbergis przyjął ministra Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju Królestwa Szwecji Lena Hjelm-Wallen oraz towarzyszące jej osoby. Minister przedstawił przyszłego ambasadora Szwecji w Litwie Larsa Magnussona. Gość poinformował, że w Szwecji założony został komitet, który opracował projekt współpracy gospodarczej tego kraju z państwami bałtyckimi i wreczył go W. Landsbergisowi. Przewodniczący parlamentu podkreślił doniosłość rozszerzenia współpracy regionalnej skandynawskiego i bałtyckiego.

WILNO. 25 sierpnia przewodniczącemu Rady Najwyższej Republiki Wytautasowi Lands-

bergisowi ambasador Królestwa Szwecji w Litwie Lars Magnusson wreczył listy powitania.

W ceremonii wręczenia listów uczestniczyli minister Międzynarodowej Współpracy i Rozwoju Szwecji Lena Hjelm-Wallen, dyplomaci szwedzcy, zastępcy przewodniczącego Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Kazimieras Motieła i Česlovas Stankevičius, deputowani.

Przemówienia wygłosili przewodniczący Rady Najwyższej Wytautas Landsbergis oraz minister Królestwa Szwecji Lena Hjelm-Wallen.

WILNO. 29 sierpnia. W stolicy Litwy w domu nr 10 przy ul. Jagiellońskiej otwarta została ambasada Królestwa Szwecji. Ambasadorem Republiki Li-

tewskiej został Lars Magnusson.

— Dzień ten jest dla Szwecji dniem radości — powiedziała na otwarciu minister współpracy międzynarodowej i rozwoju Królestwa Szwecji Lena Hjelm-Wallen. — Przedwczoraj Szwecja uznała niepodległość Republiki Litewskiej, wczoraj poznała się co do przywrócenia stosunków dyplomatycznych, a dziś po południu otworzyła swoją ambasadę w Wilnie. Tak szybki rozwój stosunków dyplomatycznych potwierdza historyczne przyjacielskie stosunki między naszymi państwami, jak też to, iż nasze stosunki będą się nadal rozwijały i umacniały.

Pani L. Hjelm-Wallen zaznaczyła również, że 50-letnie kontakty między naszymi państwami przetrwały w sposób nienaturalny, a do ich przywrócenia przyczyniły się silne aspiracje mieszkańców Litwy. (ELTA)

Wznowiono stosunki dyplomatyczne z Francją

29 sierpnia br. przybył do Wilna minister spraw zagranicznych Francji Roland Dumas. To niewątpliwie jedno z najbardziej doniosłych wydarzeń tego tygodnia. R. Dumas przyjął przewodniczący RN RL Wytautas Landsbergis. Mimo przedłużonego programu pobytu dostojny gość spotkał się również z dziennikarzami.

Rozpoczynając konferencję prasową, przewodniczący RN

RL W. Landsbergis zaznaczył, że niezwykle miło witają ministra spraw zagranicznych kraju, który zachował stabilną politykę wobec Litwy jako państwa suwerennego. R. Dumas powiedział, że Francja nigdy nie uznała przymusowej aneksji państw bałtyckich. Teraz zaś postanowiła wznowić więzi dyplomatyczne z Litwą. Gość szczególnie życzliwie mówił o mieszkańcach Litwy, którzy nie utracili nadziei wyzwolenia się,

stanowili dla świata wzór odwagi i wytrwałości.

W Radzie Najwyższej Republiki Litewskiej minister spraw zagranicznych RL Algirdas Saudargas oraz minister spraw zagranicznych Francji Roland Dumas podpisali komunikat o wznowieniu więzi dyplomatycznych między Litwą i Francją. W. Landsbergis przekazał gościowi listy do generalnego sekretarza ONZ, w którym wyraża się prośbę Litwy o przyjęcie jej do ONZ.

Jadwiga BIELAWSKA

Nauczycielka klas początkowych Jadwiga Chotkiewicz z Wileńskiej Szkoły Średniej nr 5 jesienią tego roku rozpocznie 32 rok pracy pedagogicznej. W tym roku szkolnym będzie uczyła pierwszoklasowców w wileńskiej przedszkolno-żłobku nr 15. Kierowniczka Aldona Jurksienė stara się stworzyć dobre warunki nauczycielom klas początkowych do nauczania małych. Jadwiga Chotkiewicz w swej

klasie umieściła już chorągiewki państwowe Litwy i Polski. Otrzymała od Fundacji im. Tadeusza Goniewicza z Lublina przyszłego podrecznik, sama też sporządziła wiele środków poglądowych.

NA ZDJĘCIU: nauczycielka Jadwiga Chotkiewicz przygotowuje pomoce szkolne.

Fot. L. Wasauskas

Apel Polskiej Macierzy Szkolnej

Nie tylko kredą na tablicy

Jutro — pierwszy dzwonek w szkołach. Polska Macierz Szkolna z okazji tego święta — Dnia Nauki i Dnia Nauczyciela — składa wszystkim uczącym i uczącym się, a także ich rodzicom życzenia pomyślnego, pracowitego, zdrowego roku szkolnego.

Zyczymy Wam roku owocnej pracy, zgody w zespołach i społeczeństwie, szacunku, wzajemnego zrozumienia między wszystkimi ludźmi. Pragniemy, byście te wartości potrafiliby zaszczepić swym uczniom. Niech rosną w przeświadczeniu, iż tylko życzliwość, otwartość wobec ludzi, uczciwość, chęć niesienia pomocy każdemu są najwyższym miernikiem wartości moralnych człowieka.

Zyczymy Wam zaszczepić naszym dzieciom głęboką miłość do tych pagórków zielonych, do tych łąk zielonych — do naszej pięknej ojczyzny Wileńskiej. Zaszczepić miłość do kultury rodzinnej, tradycji, mowy. Niech nasza mowa wileńska, sercu bliska, nie będzie okaleczona przez błędy językowe.

Nie każde dziecko może te umiejętności wnieść z domu i ulatego największe nadzieje Polska Macierz Szkolna polega w nauczycielach. Każde dziecko wychowanek pojele te święta prawdę, iż „bez tej miłości można żyć, ale nie można owocować”. Naszym wspólnym celem jest, by pojele to każde dziecko. I jeśli nauczyciele te święte prawdy będzie głosić nie tylko kredą na ta-

blicy, lecz własną postawą, dojdą one do serc i umysłów wychowanków.

Zyczymy Wam mądrej cierpliwości i wiary, że któregoś dnia na czole niesfornego dziesięcioletniego wierzpięty jak piękny motyl usiądzie myśl i będzie Waszym sprzymierzeńcem w długiej i wspólnej wędrówce. Wędrówce do wiedzy i doskonalenia duszy dziecka. A będzie to możliwe tylko wtedy, jeśli najpierw zrozumimy i zaakceptujemy je takim, jakie jest. Bez takiej akceptacji nie ma możliwości być bowiem pracą nad kształtowaniem jego osobowości.

Naszym wspólnym celem jest też zapalenie tej bolesnej luki, jaka powstała w duszach ludzkich po tak brutalnym wyganianiu z niej Boga.

Drodzy nauczyciele! Z każdym rokiem mamy wciąż więcej mądrych, światłych, naprawdę pięknej młodzieży polskiej. I jest to w dużej mierze Wasza zasługa, wynik Waszej codziennej trudnej, szlachetnej pracy. Polska Macierz Szkolna składa Wam za to słowa serdecznej wdzięczności.

Za naszym pośrednictwem pragniemy przekazać również najlepsze życzenia szkołom polskim na Litwie Związek Nauczycielstwa Polskiego oraz Fundacji im. Tadeusza Goniewicza.

Życzeń nam wszystkim, Bo-

Polska Macierz Szkolna

Wywiad na temat aktualny

Polska misja specjalna: Wilno, Ryga, Tallinn

Rząd polski uznał państwowość i rządy trzech republik bałtyckich i gotów jest do nawiązania stosunków międzypaństwowych. W Wilnie gościła delegacja RP w składzie: Grzegorz Kostrzewa-Zorbas — pierwszy zastępca dyrektora Departamentu Europejskiego MSZ RP, Mariusz Maszkiewicz — doradca ministra, kierownik wydziału w Departamencie Konsularnym i Wychodźstwa, Joanna Strzelczyk — starszy ekspert w Departamencie Europejskim MSZ. Goście odbyli spotkanie z przewodniczącym Rady Najwyższej Republiki Litewskiej

Wytautasem Landsbergiem, ministrem bez teki Aleksandrasem Abiszlą, spotkali się z pierwszym zastępcą ministra spraw zagranicznych RL Waldemarasem Katussem oraz przedstawicielami Frakcji Polskiej w parlamencie republiki. W spotkaniu brał udział konsul RP w Wilnie Dżiżsław Kitiński.

Po zakończeniu spotkania w MSZ RL zadaniem kilka pytań uczestnikom rozmów.

KORESPONDENT: Po nawiązaniu stosunków dyplomatycznych między Polską i Litwą możliwe będzie otwarcie przed-

stawicielstw w Wilnie od paru lat stoi przygotowane pomieszczenie pod konsulat RP, w Warszawie funkcjonuje Litewskie Centrum Informacyjne.

W. KATKUS: Ten dorobek, który mieliśmy z MSZ Polski nie tylko w omawianiu kwestii politycznych, ale też technicznych, jak komunikacji, transportu i innych, zaowocuje. Dobrze, że jest przygotowane zaplecze materialne i techniczne dla otwarcia naszych przedstawicielstw. Obecnie prowadzimy rozmowy o ich randze. Dziś rozmawialiśmy o terminach i formach (Dokończenie na str. 2)

Deputowani Polacy do RN RL w Sołecznikach i Ejszyszkach

Funkcjonowanie struktur zarządzania szczebla rejonowego oraz rad niższego szczebla. W warunkach zawieszenia działalności Prezydium Rady Samorządu rejonu sołecznickiego, poszukiwanie sposobów jak najszybszego wznowienia funkcji prezydium i przywrócenia przysługujących temu organowi wszystkich praw w całej rozciągłości, szeroki wachlarz zagadnień codziennego życia ludności — oto podstawowe tematy, jakie zostały poruszone podczas spotkania członków Frakcji Polskiej Ra-

dy Najwyższej RL z deputowanymi do rad terenowych, kierownikami pracownikami zarządu rejonowego oraz kierownikami zespołów pracowniczych w Sołecznikach i Ejszyszkach. W spotkaniu i wymianie poglądów o zaistniałej sytuacji udział wzięli deputowani do RN RL S. Akałowicz, Z. Balcewicz, L. Jankieliewicz, R. Maciejkiewicz, Cz. Okinczyk, E. Tomasiewicz. Akcentowano, że zawieszenie funkcji dotyczy jedynie prezydium Rady Samorządu rejonu, że zarząd rejonowy jako wia-

dza wykonawczą nadal korzysta z wszystkich przysługujących mu uprawnień, a pełnomocnik rządowy sprawuje nadzór nad przestrzeganiem ustaw RL i uchwał rządu. Mówiono też o konieczności jak najszybszego zwolnienia sesji deputowanych do Rady Samorządu Rejonowego i rozstrzygnięcia kwestii wyboru nowego składu prezydium.

Przebieg spotkania, kierunki rozmów, uwagi deputowanych, wypowiedzi przedstawicieli Sołecznik i Ejszyszek bardziej szczegółowo zrelacjonujemy w najbliższych numerach naszego dziennika.

Michał LAWRYNIEC

Przed pierwszym dzwonkiem

Równanie nie tylko algebraiczne

Rozpoczyna się nowy rok szkolny. Tylnymi rąkami słyszeli, że ten czy ów rok jest szczególny, bo... Bo jest to niegłówny, bo... (czyż też ostatni) rok kosmosy (czyż też ostatni) rok kolejnej pięcioletki, rok kolejnego zjazdu partii, rok przyspieszenia, rok kolejnej reformy szkolnej...
 „I dziś, kiedy ten 1 września jest naprawdę szczególnie, znów używamy tych dawno nadużytych słów, tym razem z przeświadczeniem głębokim, iż wracamy do nich sensownie, w związku z tym, co się wydarzyło. Szczególny to rok dla nas wszystkich. I bardzo trudny. Jesteśmy w przededniu realnej niepodległości i wolności, o którą walczaliśmy tak długo. Nie tylko tu, na Litwie, ale w całym Związku. Radzieckim ludziska muszą się tej niepodległości i wolności uczyć. I kto wie, czy ta nauka wolności jest rzeczą trudniejszą od walki o nią? W każdej walce są odwaga, ideologia, który przewodzi, wysoko wzniesiona, która wskazuje światlane horyzonty przyszłości. Do tej światlanej przyszłości dążyło — lub też zmuszone było dążyć — niejedno pokolenie. Temu służyło wychowanie, literatura, sztuka. Uczniowie na temat „Mój ulubiony bohater”, przy tym bohater nie koniecznie musiał być (zwłaszcza w egzaminacyjnych pracach pisniskich) wojownikem o światłą przyszłość, i co tu kryć — wielu z tych bohaterów dąrzyliśmy nieklamnym sentymentem. Dziś już jesteśmy mądrzy i wiemy, że zupełnie o niepotrzebne rzeczy walczyl butny i niepokorny Szczęsny (ten od Celulozy), a i Cezary Baryka bo co się pchał razem z bezrobotnymi pod Biedowę?”
 Bohaterem wierszy Broniewskiego „Ludwikowi — Waryńskiego”, „Generału Świerczewskiemu” też mówimy: „Precz z mej pamięci”, bo wszyscy oni — i cała armia podobnych im boha-

terów naszych niedyjszych lektur — walczyli o socjalizm. A ten wiadomo, co nam przyniesie.
 Z pomnikiem jest łatwiej niż z książką. Legną w gruzach i Leniny, i żelazne Feliksi, ale ten pomnik „nie trudem rąk ciosany” — książka, jakże mała i krucha w porównaniu z olbrzymami stojącymi na kamiennych fundamentach do zniszczenia. Oto wieśmy ja z polki 12-letni Jędrus, przeczyta, a nauczyciel będzie miał kłopot. I z Jędrusiem, i z przetworzonymi tysiącami bodaj rzeczy. W algebraze to jest łatwiej: przesyłać w równaniu jakąś wielkość na inną stronę, automatycznie zmieniając znak plus na minus i odwrotnie.
 Dziś musimy to robić nie tylko w równaniu algebraicznym. Tyle, że w życiu jest to bardzo trudne i często bolesne. Nie zawsze umiejący sobie z tym poradzić. A nauczyciel, pedagog — musi poradzić. Więcej — musi pomóc swoim wychowankom w tej algebrze życia.

Pisał Antoni Słonimski o swej ocenie, być może pragnąc być szybciej zaakceptowany w Polsce. Ludow (bo i z pochodzeniem jest poecie nie w podłodzi: pisa krew, inteligent!). „Bo pieśń, choć niebu będzie wyniosła, gdy sama sobie zaczyna kłamać, trzeba ją rękę, co się źle zrosła, na nowo lamać.”
 Trzeba. Ale to boli. A z drugiej strony — jakże z krzywą ręką człowiek będzie żył? Na chleb nawet sobie nie zarobi.

O czym te moje rozważania? O naszym niezwykle pasjonującym, biegającym niby koń na wyszcigach dniu dzisiejszym, o szkole również, i o nauczycielu. Nie tylko kochającym dzieci, ale i potrafiącym głosić im takie prawdy, których potem nie trzeba będzie lamać. Bo to boli.

Lucja BRZOWSKA

Więści ze szkół

W Wileńskich Szkole Średniej im. W. Syrokomli aż dwie setki maucóww przestąpił po raz pierwszy przez szkoły. Otwarto 8 pierwszych klas. Jak co roku, szkoła jest bardzo przepłonią i nauka będzie się odbywać w dwie zmiany.
 Zespół szkolny już się przygotował do rozpoczęcia nowego roku szkolnego, co nie znaczy, że nie ma problemów. Najważniejszą jednak sprawą jest kompletowanie kadry pedagogicznej. Brakuje lituanisty, kilku nauczycieli klas początkowych.

Jak poinformował redakcję dyrektor Wileńskiej Szkoły Średniej im. A. Mickiewicza Czesław Dawidowicz, nowy rok szkolny rozpoczyna z uczuciem głębokiego zadowolenia. W tym roku otwarto tu 6 pierwszych klas. Cztery w szkole oraz dwie w przedszkolach (nr 108 na Filarekcyjnej oraz nr 4, ul. Wiszniska).

Szkoła została pięknie wyremontowana.
 Pomógł Miejski Wydział Osławity, rodzice, no i nieoficjalny, lecz bardzo przychylny dla szkoły patron — zakład „Kamunaras” oraz zamknięta Spółka Akcyjna „Registas”, która szybko, fachowo i tanio zrobila remont. Wszystkimi im dyrekcja szkoły pięknie dziękuje.
 W tym roku nadal będą 8-11 klasy matematyki. W klasach drugich wprowadzono zostanie język angielski. Już w ubiegłym roku szkolnym Fundacja im. T. Goniowicza podarowała komplety do nauki języka ojczystego, matematyki, zeszyty do matematyki, kasetki poradniki metodyczne. Szkoła

ma w planie utworzenie klasy komputerowej, którą wyposaży Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy.

Są trudności z kadra pedagogiczną. Potrzebny jest anglista, lituanista oraz nauczyciel rysunkowy.

Wileńska „piątka” legitymuje się w tym roku dwiema pierwszymi polskimi klasami. Obie mieszczą się w przedszkolu. Bieżący remont został już zakończony. W 25 izbach klasowych zmieniono wykładzinę. Wydział Osławity przydzielił 5 kompleatów ławek. Szkoła ta również odczuwa dotkliwy brak kadry pedagogicznej. Nie ma nauczyciela chemii. Niestety, z podobną trudnością boryka się wiele szkół, bowiem, jak wiadomo, nauczycieli chemii dla szkół polskich mił nie kształcą. Potrzebny jest też nauczyciel gimnastyki oraz nauczyciele do rosyjskich klas początkowych.

W niedzielę o godz. 8.30 w kościele św. Piotra i Pawła odbyła się dla ucznów, rodziców i pedagogów tej szkoły Msza święta z okazji inauguracji roku szkolnego.

Pierwsze polskie klasy będą również w następujących szkołach Wilna: nr nr. 29 (2 klasy), 26 (1 klasa), 36 (1 klasa), 14 (1 klasa), 60 (2 klasy), 55 (1 klasa), 28 (1 klasa), 58 (1 klasa). Niestety, do 42 szkoły były tylko dwa podania i klasy ku smutkowi tych rodziców, którzy te podania składali, otworzyć się nie udało.
 Wszystkimi uczącym i uczącymi się składamy z okazji nowego roku życzenia pomyślnej nauki.

Wywiad na temat aktualny

(Dokończenie ze str. 1)
 stosunków dyplomatycznych. Ze strony polskiej otrzymałem propozycje, które przekazałem dla ministra spraw zagranicznych, premiera i przewodniczącemu Rady Najwyższej. Postanowiliśmy jeszcze raz spotkać się ze stroną polską, pozostawimy kolejne kroki.

KORRESPONDENT: Polska wyraża gotowość uznania Litwy. Przejazd waszej misji do Wilna związany jest z tym faktem?

G. KOSTRZEWA-ZORBAS: To specjalna misja z polecenia ministra spraw zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, który udzielił mi tego polecenia wykonując upoważnienia rządowi RP do podjęcia konkretnych działań służących do nawiązania pełnych stosunków między państwowych między Polską a Litwą, Łotwą i Estonią. Cel naszej misji — oficjalne zawiedzenie władz trzech państw bałtyckich o decyzjach rządu polskiego, o gotowości nawiązania normalnych stosunków form deklaracji między państwowych.

SPOTKANIE Z ANDERSEM BJÖRCHEM

29 sierpnia br. liczne grono dziennikarzy prasy litwskiej i zagranicznej sprowadzilo do Rady Najwyższej RL zainteresowanie wizytą na Litwie prezydenta Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europejskiej Andersa Björche z Szwecji. Przewodniczący RN RL Wytutas Landsbergis, przedstawiając gościa, zauważył, że dzięki jego inicjatywie latem br. w Helsinkach na Zgromadzeniu

międzypaństwowych. Decyzję podjęto 26 sierpnia, Polska nigdy nie zabrała utraty niepodległości przez kraje bałtyckie. Przekazaliśmy trzy listy. Od prezesa Rady Ministrów RP Jana Krzysztofa Bielskiego do premiera Republiki Litwskiej oraz dwa listy ministra spraw zagranicznych RP do ministra Algirdasa Saudargasa.
 KORRESPONDENT: Na Litwie szeroko się mówi o możliwości przyjazdu w wrześnie ministra spraw zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Krzysztofa Skubiszewskiego.

G. KOSTRZEWA-ZORBAS: Termin nie jest jeszcze ustalony. Minister przyjedzie w dniu, który będzie uzgodniony pomiędzy stronami polską i litwską. Będzie to zależało od postępu prac przygotowawczych do wizyty, kalendarz europejski i światowy jest bardzo napięty. Nie chcę się wypowiadać o konkretnym terminu wizyty, ale można się jej spodziewać, jak też podpisania doniosłego dokumentu, który ma formę deklaracji między państwowych.

LITWA MA WŁASNE PIENIĄDZE!

Własnie to w odpowiedzi na pytanie jednego z korespondentów zagranicznych zakomunikował na konferencji prasowej premier rządu Gediminas Wagnorius. Jak można było wywnioskować, są już wydrukowane banknoty, pod dostatkim wybito monet. Do obiegu nie wprowadza się nowych pieniędzy tylko dlatego, że to jeszcze bardziej utrudniłoby gospodarce stosunki z ZSRR, innymi sąsiedzi Litwy, działają jak dotąd bowiem podpisane umowy, zobowiązania. Słowem, dziś jedzącymi i politycznymi, by wprowadzać do obiegu nową jednostkę płatniczą, nawet wymieniając.
 To tylko była jedna kwestia, którą wyjaśnił zgromadzonym dziennikarom G. Wagnorius. Opowiedział też o tym, jak postępują rokowania ze stroną radziecką co do przyszłości wojsk ZSRR na Litwie, ich statusie. Nasuwa się wniosek, że strona radziecka pogodziła się z tym, iż trzeba będzie opuścić ten „niegościnnie kraj”.
 Odpowiadając na pytania dziennikarzy premier zaznaczył, iż Litwa będzie konsekwentnie dążyła do wprowadzenia systemu rynkowego, że przedsiębiorcom będą udzielone ulgi, w tym podatkowe.

Z. WIRPSZA

Chcę dodać, że w listach premiera Bielskiego i ministra Skubiszewskiego jest mowa o prawach i uzasadnionych interesach Polaków, mieszkańców Republiki Litwskiej. Sprawa ta została podniesiona jak zwykle, gdy Polska prowadzi politykę wobec Litwy. Zgodnie ze stlażą zasadami naszej polityki wyrażamy pragnienie i oczekiwania, że potrzeby i prawa Polaków będą zaspokojone na gruncie norm europejskich i uniwersalnych zawartych w międzynarodowych pakietach praw obywatelskich i w licznych dokumentach KBWE.

Polska będzie i w dalszym ciągu pomagać Litwie w dążeniu do grona uczestników KBWE.
 KORRESPONDENT: Jaka jest dalsza trasa misji specjalnej? G. KOSTRZEWA-ZORBAS: 30 sierpnia wraz z całą delegacją mam być w Rydze, zaś 31 — w Tallinie. Przekazemy władzom Lotwy i Estonii podobne dokumenty, jakie wręczyliśmy Litwie.

Rozmawiał Józef SZOSTAKOWSKI

omawiano kwestie niepodległości państw bałtyckich. W Landsbergis powiedział, że jest to bardzo ważny krok, nie tylko z tej racji, iż Niemcy są państwem o znaczeniu międzynarodowym, lecz również dlatego, że było ono jednym z winowajców utraty niepodległości Litwy i rozpętania drugiej wojny światowej.
 Świat uznaje naszą niepodległość, popiera, decyduje się nawiązać lub wznowić stosunki dyplomatyczne. Jak poinformowano w końcu konferencji prasowej, taką decyzję podjęło już 37 państw.
 Jadwiga BIELAWSKA

Przyjęcie posta Danii

WILNO. 29 sierpnia przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litwskiej Wytutas Landsbergis przyjął postanowienie Otto Björche, który będzie miał siedzibę w Rydze. Przewodniczący parlamentu podziękował Danii za jej pomoc w ciężkich

dniach odradzania się niepodległości Litwy, za decyzje ponownego nawiązania stosunków dyplomatycznych. Była też mowa o rozwoju międzynarodowych kontaktów, zaowocowaniu w Wilnie przedstawicielstwa Danii.

(ELTA)

Co ujrzymy na ekranach

- ◆ Honor rodziny Pritzlich
- ◆ Maż psa Baskervilleów
- ◆ Uderzający patnik
- ◆ „Honor rodziny Pritzlich” — to film wybitnego amerykańskiego reżysera Johna Hustona o świadomej parodii jacy słynnego „Ojca chrześniowego” Coppola. I nie tylko, bo obok kanonów filmów gangsterskich i historii mafii, „wykorzystał” elementy gatunków „czarnych” filmów i grozy.
- ◆ Krytycy filmowi USA określili ten film jako najczarniejszą komedię filmową. Z subtelnością i wielkim sarkazmem snuje się fabule o szalonej gangsterkiej miłości, której bohaterów zagrali gwiazdy Hollywoodu — J. Nicholson i K. Turner.
- ◆ „Maż psa Baskervilleów”

— to filmowy detektyw z elementami przygodowymi. Głównymi bohaterami są wysocy kierowcy motocyklowi Danila, którzy przypadkowo wykryli prawdziwą działalność swego klubu sportowego Los łaczą uczuciowe młodzieńcze i młode kobiety, wyresnowaną niczym plem, nauzoną kraść i zabić. Film wyreżyserował S. Tajuszew. Grają W. Konisiewicz i G. Surowa. Produkcja firmy „Duplinter”.
 ◆ „Uderzający patnik” — tak się nazywa film o karate filmowców z Hongkongu. Największą uwagę poświęca się sposobom i metodom walk wschodnich oraz mistrzostwu sportowemu wykonawców.

N. ANDRIJAUSKIENE

Mundurki szkolne — są, zeszyty — będą

Nasi Czytelnicy uskarżali się na złe zaopatrzenie sklepów w artykuły i konfekcje szkolne. Skomentowaliśmy się z odpowiednimi hurtownikami celem wyjaśnienia przyczyn takiego stanu rzeczy.
 — Mundurki szkolne są — obrużył się dyrektor hurtowni gotowej konfekcji L. Rlauba. Na dowód — przytoczył takie dane. Na dziś w hurtowni jest 118140 mundurków uczniowskich, z tego 32 tys. chłopców i prawie 48 tys. dziewczęcych, 50 sztuk mundurków dla sześciolatków płci męskiej i prawie 3 tys. — dla dziewczęcych. Poza tym — 1400 spodni mundurkownic, dla chłopców i tylż marnarów. Wyłącznie sprzedawano oddzielnie, ponad 32 tys. fartusków szkolnych dla dziewcząt. Brak jest jedynie ubrań największych rozmiarów — 50-52.
 Jeżeli w którymś ze sklepów ma być inny artykuł, artykułu wnie za to ponosi kierownik sklepu. Hurtownia wysłała towar na pierwsze zapotrzebowanie.
 Zgodnie z informacją dyrektora Inne hurtowni — artykułów użytku kulturalnego,

A. Rimkusa, ostatnio rzeczywicie brakowało w papierach zeszytów, okładek, plastikowych do książek, a to tylko z tego powodu, że źle pracował transport. Teraz sytuacja się poprawiła i do sklepów jadą samochody wyładowane zeszytami, atramentem, tamiastrami, innymi artykułami szkolnymi. Brak będzie jedynie drewnianych ołówek, tradycyjnych kredek, których nie wytwarza się z powodu braku drewna. Zastąpią je prawdopodobnie ołówki automatyczne w plastikowych oprawkach.

Inf. wi.

W rocznicę Września 1939

Księga historii, która się nie przedawnia

1 września 1939 r. hitlerowskie Niemcy bez wypowiedzenia wojny napadły na Polskę. Roz-

... My będziemy żyli

i tysiąc lat po śmierci w gałęziach szubienic, płoszący życie z ślepi tych, co nas zabili. Ja rozmawiam z cieniami umarłych rycerzy nad grobowiskiem ziemi, sam jak krzyż zgorzaly, i mówię: „O, przeklęty ten; który nie wierzy wystygnęto prochu ludu i serc żywych grozie; bo kto na swojej kłęsce — kłęskę ducha mierzy, o tego nie wyabi plomienisty orzeł. Bo kto nie kochał kraju żadnego i nie żył

pojechała się II wojna światowa. Narodził polski jako pierwszy — pozniej okrucieństwa. Żołnierz polski mężnie stawiał czoła przeważającej sile wro-

ga, wierzyl w zwycięstwo i korynując walnąk równieł po 1939 r. Poeta Krzysztof Kamil Baczyński w swoim wierszu pt. „Polacy” pisał:

choć przez chwilę jego ognia drżeniem, chociaż i w dniu potopu w ty milość nie to temu żadna ziemia nie będzie zbawieniem, O, wybudujcie domy, o, nazwijcie wreszcie Polskę — Polską, nie krzywdą, a miłością, i niechaj biegna rzeki, a na każdym mieście niech słup srebrzystych skrzydeł tryśnie jako kościół, kościół ciał okkupienia. . .

cie z wojny zostali aresztowani w swoich domach podczas łapanek i wywiezieni do obozów, łagrów stalinkowskich. Taki właśnie los spotkał jednego z naszych Czytelników, żołnierza Września, pochodzącego z rejonu święciańskiego. . . . Od 1937 do 1939 r., a następnie do 1945 r. nie zdjymowałem polskiego munduru — zwierzę się on w swoim liście. — Z karabinem w ręku walczyłem w obołone Ojczyzny. Byłem żołnierzem 3 Pułku Artylerii Ciężkiej im. Stefana Batoro, który stacjonował w Wilnie. Brońmieniem Pułtuską i Wyszową. W 1945 r. jako żołnierz Wojska Polskiego zostałem ranny w Poznaniu. Po tym wszystkim w „nagrode” otrzymałem 10 lat ciężkich robót w łagrach Motolowska w obwodzie archangielskim. . .

tych wojny kompania łączności, której zdjęcie również zamieszczamy, oraz oficerowie i żołnierze pułków wchodzących w skład dywizji. Wielu z nich dotychczas mieszka na Wileńszczyźnie, m. in. w rejonie sołecznickim. W szeregach 6 Pułku Piechoty walczyli: Bernard Kondracki i Franciszek Wojciechowiec ze wsi Budziej, Stanisław Królkowski i Franciszek Rogoża z Małych Solocz; Jan Rogoża ze wsi Rogożyski. Bohatersko zmagali się z wrogiem 13 Pułk Ułanów Wileńskich z Nowej Wilejki, którego żołnierzem był m. in. Jan Januszkiewicz ze wsi Wilkatorski w rejonie wileńskim. Żołnierzami Września również byli: Stanisław Tankielin ze wsi Kosinka, Piotr Suchołowski z Narbuciszek — rejon wileński; Józef Siemaszko ze wsi Pręty w rejonie święciańskim; sanitariusz — kapral Stanisław Galperman z Wilna; nasz Czytelnik Szymkiewicz z Kowna. Właśnie fragmentem jego wiersza o mowie polskiej, którą przed zgładzą bronili także żołnierze Września, kończą niniejszą publikację:

... Tak już z rodu, żem Polakiem I tęsknię wciąż za piastowym godłem naszym — białym plakiem, Za tą naszą polską mową.

Jerzy SURWIŁO

NA ZDJĘCIACH: sanitariusz — kapral Stanisław Galperman; nieznanymi żołnierz Września, pochodzący z rejonu święciańskiego; kompania łączności 1 Dywizji Piechoty Legionów im. Józefa Piłsudskiego z 1937 r.

(ps. „Agawa”), Zenon Radziewicz, Stanisław Bielous, Kazimierz Dobrowolski, Janina Rodziewiczówna, Zofia Szarkowska, Stefania Buszówna, Anna Jotkiewicz, Wiktor Antonowicz, Janina Jotkiewicz, Janina Kozłowska, Franciszka Mokreka.

Żołnierzem 1 Pułku Artylerii Lekkiej im. Józefa Piłsudskiego, który stacjonował w koszarach tuskulskich przy ul. Drewnickiej w Wilnie, był również Józef Krupiczowicz ze wsi Widrańce gminy turgielskiej. Uczestniczył w walkach pod Pułtuskiem, Wyszokiem, Garwolinem. Wraz z kolegami cofał się w kierunku Morozów. Otoczony przez hitlerowców przeżył ciężką chwilę. Dowódca kompanii Chomiński zwrócił się do żołnierzy ze słowami: „Polaki już nie ma, idźcie, dokąd chcecie. . .”, i tuż się zastrzelił.

W Siedlcach Józef Krupiczowicz trafił do niewoli niemieckiej. Był na robotach w Elblągu, Marienburgu — Stalag 20 B Wilmberg. Tutaj znalazł się w grupie 20 jeńców, których

uznawano za Białorusinów, ponieważ pochodzili z Oszmianszczyzny. Został zawieszony na roboty do Torunia, następnie — do Gdańska, gdzie przybyłych zaczęło zapisywać jako Białorusinów. Kto nie zgadzał się, bito. Pan Józef 2,5 lat przepracował u Waltera Weigera, starosty powiatu Gdańsk. Jego majątek znajdował się we wsi Kłodowski (Kładan) koło miasteczka Pruski. W 1943 r. otrzymał 14-dniowy urlop. Przyjechał do stron rodzinnych i tu został, chociaż poszukiwało go Gestapo. Czcił się bezpiecznie, ponieważ teren kontrolowała Armia Krajowa. W 1944 r. Józefa Krupiczowicza wewołano do 24 Samodzielnego Batalionu Strzeleckiego armii Berlinga. We wrześniu 1939 r. zępnal strony rodzinne, by potem wrócić z przynajmniej jednym porażką, natomiast we wrześniu 1945 r. stanął w progach domu rodzinnego jako zwycięzca.

Różnie układały się losy zwycięzców. Jedni spokojnie i szczęśliwie doczekali się dnia dzisiejszego, inni — po powro-

Były to prorocze słowa. Ale nie był to niezachybił żołnierskiego czynu. Właśnie wolność Polski była nadrzędnym celem naszych ojców, starszych braci, dziadków z hitlerowskim Września, zrozozonych również potem i krwią naszych zionków z Wilna i Wileńszczyzny, z byłych Kresów Rzeczypospolitej Polskiej. Gineł z wiary w zwycięstwo i . . . zwyciężyli. Wciąż — poznajemy ich nowe imiona. Dzisiaj składamy hold ich pamięci, bohaterstwu, wierności żołnierskiej przysiędze, Ojczyźnie — Polsce. . . . Józef Urbanowicz, żołnierz Września, następnie — Armii Krajowej, walczył w 8 baterii „Haubic” i Pułku Artylerii Lekkiej im. Józefa Piłsudskiego (dowódca — płk. Czerwinski) z Wilna. Brał udział w obronie miast: Przasnyska, Pułtuską, Wyszoką. Doskonale pamięta swoich dowódców ze szkoły podoficerskiej: kpt. Zygmunt Kwiatkowski, ogniomistrza Wołńskiego, działonowego plutonowego Paszkiewicza, kaprala Trypuckiego, którzy wyuczyli go sztuki wojennej. Zdobyte nawyki bardzo się przydały panu Józefowi na wojnie i w partyzantce. Najważniejszym — był szacunek dla ludzi, pamięć o nich. Przykładów tego nie trzeba daleko szukać. Gdy w „Kurierze Wileńskim” (4 września 1990 r.) zamieściliśmy przedwojenne zdjęcie grupy członków kompanii Związku Strzeleckiego z Ejszyszek i zwróiliśmy się do Czytelników zapytaniem, czy ktokolwiek ich zna, zamierzając utrwalić pamięć o nich. Wskazał jeden z pierwszych odzewał się Józef Urbanowicz. Dzięki niemu poznaliśmy m. in. nieznaną nazwiska żołnierzy Września, AK. Są to: Antoni Kozłowski, Józef Ażelionis, Paweł Deles, Franciszek Sokolowski, Wacław Ziemirowski, Wiktor Mickiewicz (ps. „Motyl”), Jan Stańczyk, Wacław Lunkiewicz, Jan Busz, Józef Kretowicz, Mieczysław Rodziewicz, Jan Kretowicz, Witold Andruszkiewicz

Kącik matrymonialny

Tak to już jest, że jedna epoka zmienia inną, że historia miewa takie zakręty i wiry, jakich trudno się spodziewać. . . . Warto chyba wyrobić w sobie swego rodzaju immunitet, czyli odporność psychiczną na to, tak częste ostatnio wstrząsy polityczne, życie bowiem toczy się dalej. Każdy z nas powinien zadbać o swoje w nim nasze miejsce. A w tych skomplikowanych czasach we dwoję jest łatwiej i pewniej. Na myśl przychodzi znane angielskie powiedzonko „Mój dom, moja twierdza”. A już Anglię wiedz, co mówić. Wice za dbajmy, aby w tym domu było spokojnie, zasobnie i pogodnie. Dlatego samotni panowie niech pomyślą o ożenku, a wybór mają doprawdy wspaniały, dla pań też weselej czy polej znajdzie się odpowiedni partner. 27 czerwca br. wydrukowaliśmy taki nasz jubileuszowy „Kącik”,

bo już warto ożenie zamieściliśmy. Warto odebrać gazetę z tego dnia i zapoznać się z jego propozycjami. Można też sięgnąć po inne, wcześniejsze ogłoszenia, nawet z ubiegłego roku. Mamy je wszystkie w kartoteczce. Zapraszamy do nas w późniejszych godzinach popołudniowych, gdy w redakcji ciszej, można spokojnie zapoznać się z danymi kartoteki, poradzić się na temat podania własnego ogłoszenia. Warunki opłaty w Litwie i w Polsce za ogłoszenia i adresy podaliśmy 27 czerwca br. Powtórzymy je we wrześniowym „Kąciku”. Dalsze oferty są ciekawe, w większej części zagraniczne. Warto skrzyść.

103. Mieszkam w tym warszawskim Mam 26 lat. Tak się stało, że moje pierwsze małżeństwo nie było udane. Rozwiedliśmy się. Zresztą z b. żoną i dzieckiem, mieszkającymi

osobno, zachowuję kontakty. Chciałbym poznać pannę lub panią z Wileńszczyzny z myślą o ewentualnym małżeństwie. Materiałnie jestem niezależny, mieszkam we własnym domu. 104. Polka z miasteczka nie opodal Zielonej Góry pragnie poznać pana kulturalnego do lat 60, najchętniej z Wilna. Czeką na listy.

105. Mam 30 lat, mieszkam w Wilnie we własnym domu. Jestem inżynierem. Urodziłem się pod znakiem Bliźniąt. Poważnie myślę o założeniu rodziny. Na wszystkie listy odpowiem.

106. 48-letnia Polka z Wrocławia posłubi milęgo, poważnego pana do lat 50, najchętniej pochodzenia polskiego. Proszę o listy ze zdjęciem.

107. Powążył 30-letni Norweg, wzrost 181, waga 83 kg, kierowca tira nawiąże kontakt z miłą dziewczyną z Litwy. Prosi o zdjęcie. Korespondencja może w języ. angielskim, niemieckim.

108. 42-letnia wilińska pod znaku Koziorożca, wzrost 164,

rozwiedziona, chętnie pozna pana w wieku do lat 50. Mile będą widziane oferty panów z Polski.

109. Samotny pan z Bydgoszczy, wykształcenie wyższe, pracujący w charakterze Humacza z niemieckiego, chętnie pozna panią do lat 35 stanu wolnego w celu towarzysko-matrymonialnym.

110. Mam 44 lata, wzrost 180, waga 70, mieszkam w Oslo, jestem Norwegiem, przystojnym i wysportowanym, lubię literaturę, muzykę, przyrodę. Chętnie nawiąże kontakt ze szczerą, inteligentną, lubiącą dom pania, do lat 35, umiejącą podejmować szybkie, rozważne decyzje. Czekam na listy w języ. angielskim oraz zdjęcia.

Szanowni Panowie i Panie, nadesłajcie do „Kącika” oferty! Prosimy o podawanie dokładniejszych o sobie danych (wiek, wzrost, znak Zodiaku, rodzaj zajęcia itd.). Czekamy na listy. Z pytaniami zgłaszajcie się telefonicznie 61-71-25. KĄCIK

ROZMOWY TYGODNIA

- ◆ 2 września przypada: rocznica przegranej przez Japonię bezwarunkowej kapitulacji — zakończyła się II wojna światowa; — 100 rocznica urodzin Zenona Klemensiewicza (1891—1969), językoznawcy-polonisty, pedagoga; — 100 rocznica urodzin Mikaliny Głenwałt (1891—1985), litewskiego etnografa, pedagoga; — 130 rocznica urodzin Stefana Jabłonskiego (1861—1936), literata, tłumacza literatury litewskiej na język polski;
- ◆ W dniach 3—8 września 1866 r. w Genewie obradował Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników — I Międzynarodówki.
- ◆ 4 września 1809 r. urodził się Juliusz Słowacki (zm. 1849), wielki polski poeta i dramaturg romantyczny.
- ◆ 6 września 1766 r. urodził się John Dalton (zm. 1844) angielski fizyk i chemik; sformułował atomistyczną teorię materii, odkrył prawo ciężkości cząsteczek; opisał daltonizm (wadę wzroku), na którym sam cierpił.
- ◆ 7 września — Dzień Morza Bałtyckiego.
- ◆ 8 września — Międzynarodowy Dzień Solidarności Dziennikarzy.

